

TUO-10 Nojonen Mary-Anne(UM)

01.12.2016

Asia

EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Kanadan välinen CETA-sopimus; Tulkitseva väline ja lausumat

Kokous

U/E/UTP-tunnus

U 70/2010 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Tämän muistion tarkoituksena on antaa eduskunnalle lisätietoa aiemmin toimitetun materiaalin (18.10. kauppaministerineuvosto) lisäksi EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Kanadan välisestä yhteisestä tulkitsevasta välineestä sekä neuvoston pöytäkirjaan merkityistä lausumista.

EU:ssa tulkitseva väline ja lausumat hyväksyttiin neuvoston kirjallisessa menettelyssä 28.10.2016 osana CETA-pakettia (CETA, Comprehensive Economic and Trade Agreement). Yhteinen tulkitseva väline annettiin sopimuksen allekirjoituksen yhteydessä 30.10.2016.

Eduskunnalle on toimitettu tietoa sopimuksesta U-jatkokirjeillä 21.9.2016, 13.3.2014 ja 23.9.2014 (U 70/2010 vp.) sekä investointisuojan osalta oikeudellisen tarkastelun lopputuloksesta erillisellä E-kirjeellä 22.4.2016 (E 32/2016 vp). Neuvoston ylimääräisestä 18.10. pidetystä kokouksesta on aiemmin toimitettu eduskunnalle tavoitemuistio, taustaselvitys, tulkitsevan välineen teksti sekä neuvostoraportti.

Suomen kanta

Suomi pitää hyvänä, että löydettiin ratkaisu, joka mahdollisti CETA-paketin hyväksymisen neuvostossa ja sopimuksen allekirjoittamisen.

Tulkitseva väline selventää sopimuksen tulkintaa sekä vahvistaa tälläkin tavoin jo CETA:ssa todettua sääntelyoikeutta ja sääntely-yhteistyön vapaaehtoisuutta. Se selventää ja vahvistaa valtioiden oikeuden järjestää julkiset palvelut haluamallaan tavalla.

Suomelle keskeistä on, että CETA-sopimus saadaan väliaikaisesti sovellettavaksi mahdollisimman pian.

Pääasiallinen sisältö

CETA-sopimusta voidaan soveltaa väliaikaisesti sen jälkeen, kun Euroopan parlamentti on antanut sille hyväksyntänsä, mahdollisesti vuoden 2017 alkupuolelta lähtien. Investointisuoja ja tuomioistuinjärjestelmä jäävät väliaikaisen soveltamisen ulkopuolelle.

Koska kyseessä on sekasopimus, se on aikanaan hyväksyttävä myös kansallisissa parlamenteissa, Suomessa eduskunnassa, siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan.

Seuraavassa selostetaan tulkitsevan välineen ja Suomen kannalta keskeisten lausumien sisältöä.

1. Tulkitseva väline

Eräät EU:n jäsenvaltiot toivoivat 22.-23.9.2016 järjestetyssä, epävirallisessa kauppaministerikokouksessa Bratislavassa, että laaditaan CETA-sopimusta selventävä yhteisjulistus/tulkintaselitys/tulkitseva väline, sekä esittivät toiveitaan sen sisällöstä. (Jäljempänä asiakirjasta käytetään nimitystä ”tulkitseva väline”.) Asiaa on valmisteltu viime vaiheessa komission ja Kanadan välisenä yhteistyönä.

Tulkitsevan välineen aiheina ovat sääntelyoikeuden korostaminen eri sektoreilla; sääntely-yhteistyö, julkiset palvelut, sosiaaliturva tai –vakuutus, investointisuoja, kauppa ja kestävä kehitys, työsuojelu, ympäristönsuojelu, kestävä kehitystä koskeva uudelleentarkastelu ja sidosryhmien kuuleminen, vesi, julkiset hankinnat, hyödyt pienille ja keskisuurille yrityksille sekä Kanadan alkuperäiskansojen etuoikeudet. Tulkitsevassa välineessä mm. todetaan, että CETA ei laske elintarvike- tai tuoteturvallisuutta, kuluttajansuojaa, terveyttä, ympäristöä tai työsuojelua koskevien standardien ja määräysten tasoa. Tekstiin on lisätty eräiden maiden toivomusten mukaisesti myös vahvistus varovaisuusperiaatteen noudattamisesta.

Tulkitsevan välineen on katsottava olevan valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 32-34/1980) 31 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukainen yhteinen tulkinta-asiakirja. Kyseessä ei ole valtiosopimus, joka olisi käsiteltävä Suomessa perustuslain 8 luvun mukaisesti. Tulkitsevan välineen tarkoituksena ei ole muuttaa sopimuksen määräyksiä, vaan sitä voidaan käyttää sopimuksen tulkinnan apuvälineenä. Asiakirja julkaistaan EU:n virallisessa lehdessä.

Sääntelyoikeus

Tulkitsevan välineen sääntelyoikeutta koskevassa osassa osapuolet tuovat esiin, että CETA säilyttää heidän oikeutensa hyväksyä ja soveltaa omaa taloudellista toimintaa säätelevää lainsäädäntöään, yleisen edun nimissä, legitiimien politiikkatavoitteiden saavuttamiseksi. Tällaisia tavoitteita voivat olla terveyden suojeleminen ja edistäminen, sosiaalisten palvelujen, koulutuksen, turvallisuuden, ympäristön, julkisen moraalien, yksityisyyden, tietojen ja kuluttajan suojeleminen, sekä kulttuurillisen monimuotoisuuden suojeleminen.

Sääntely-yhteistyö

CETA-sopimus tarjoaa osapuolille mahdollisuuden sääntely-yhteistyöhön. Tulkitsevassa välineessä vahvistetaan, että yhteistyö on vapaaehtoista.

Julkiset palvelut

Tulkitsevassa välineessä vahvistetaan valtioiden oikeus - kaikilla hallintotasoilla - tarjota ja tukea julkisia palveluja esimerkiksi sosiaali-, terveys- ja koulutuspalveluiden sekä vesihuollon aloilla. Siinä selvennetään, että sopimus ei estä hallituksia sääntelemästä näitä palveluja. Sopimus ei myöskään vaadi yksityistämään näitä palveluja tai estä julkisten palveluiden katteen laajentamista tulevaisuudessa. Sopimus ei myöskään estä

julkisia tahoja palauttamasta niitä palveluja, jotka on aiemmin yksityistetty tai kilpailutettu, takaisin julkisen tahon tuotantoon.

Tulkitseva väline ei muuta sopimuksen sisältöä, mutta ohjaa sen tulkintaa. Näin ollen sopimukseen sisältyvät julkisten palveluiden poissulku sekä esimerkiksi Suomea koskevat laajat varaukset, jotka koskevat niin julkisesti rahoitettuja kuin julkisesti rahoitettuja ja tuotettuja sosiaali-, terveys- ja koulutuspalveluja (sairaanhoitajapalveluja lukuun ottamatta), säilyvät koskemattomina.

Julkisten palveluiden osalta tulkitseva väline vastaa hyvin sopimuksesta esitettyihin huoliin, ja kirjoittaa auki selkeästi sopimuksen epäsuoran sisällön sekä ilmaisee selkeästi osapuolten tahtotilan sopimuksen määräyksiä tulkittaessa.

Sosiaaliturva tai -vakuutus

Tulkitsevan välineen mukaan Kanada ja EU sekä sen jäsenvaltiot voivat säännellä julkisia palvelujaan kuten sosiaaliturvaa ja -vakuutusta. EU ja sen jäsenvaltiot sekä Kanada vahvistavat, että pakollinen sosiaaliturva sekä pakollinen sosiaalivakuutusjärjestelmä on suljettu sopimuksen ulkopuolelle sopimuksen 13.2(5) nojalla tai ne on suljettu sopimuksen velvoitteiden ulkopuolelle EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Kanadan tekemien sosiaali- ja terveyspalveluja koskevien varaumien avulla.

Investointisuoja

Investointisuojan osalta tulkitsevassa välineessä todetaan, että CETA sisältää uudistetut säännöt koskien investointeja, jotka säilyttävät hallitusten sääntelyoikeuden yleisen edun nimissä silloinkin, kun ne voivat vaikuttaa ulkomaisiin investointeihin. Samanaikaisesti ne varmistavat korkean investointisuojan tason, tarjoten reilun ja läpinäkyvän riitojenratkaisun. CETA ei johda ulkomaisten sijoitusten parempaan kohteluun kotimaisiin sijoituksiin nähden. CETA ei suosi sopimuksella perustettavaa investointituomioistuinja järjestelmää. Sijoittajat voivat valita käytettävissä olevan kansallisen tuomioistuintien.

CETA myös selkeyttää, että hallitukset voivat muuttaa lakejaan, vaikka sillä olisi negatiivisia vaikutuksia investointiin tai sijoittajan tuotto-odotuksiin. Lisäksi CETA selventää, että mahdollinen sijoittajalle maksettava korvaus määritetään objektiivisesti sopimuksen tuomioistuimessa, eikä se ole sijoittajan kärsimää vahinkoa suurempi.

CETA sisältää selkeästi määritellyt investointisuojan standardit, mukaan lukien oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohtelu ja pakkolunastus, sekä antaa riitojen ratkaisun osalta niiden soveltamista koskevan selkeän ohjeistuksen.

CETA vaatii todellisen taloudellisen yhteyden Kanadan tai EU:n talouksien kanssa, jotta yritys voisi hyötyä sopimuksesta ja estää ns. postilaatikkoyritysten nostavan kanteen Kanadaa, EU:ta tai sen jäsenvaltioita vastaan. EU ja Kanada ovat myös sitoutuneet säännöllisesti tarkastelemaan oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun standardia, jotta se vastaa heidän tarkoitustaan, eikä sitä tulkittaisi laajentavasti.

CETA tarjoaa osapuolille myös mahdollisuuden antaa sitovia tulkintoja. Kanada ja EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet käyttämään tätä mahdollisuutta välttääkseen ja korjatakseen mahdollisen väärintulkinnan CETA tuomioistuimissa.

CETA jättää taakseen perinteisen lähestymistavan investointiriitojenratkaisuun ja perustaa itsenäisen, puolueettoman ja pysyvän investointituomioistuimen, joka on saanut inspiraationsa EU:n, sen jäsenvaltioiden ja Kanadan julkisoikeudellisten järjestelmien periaatteista sekä kansainvälisten tuomioistuinten, kuten Haagin kansainvälisen tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen periaatteista. Näin ollen sen jäsenet ovat valtioidensa oikeusvirkoihin kelpoisuuden omaavia henkilöitä. Jäsenet nimittää Kanada ja EU määrääjäksi. Riita-asian käsittelevät kolme satunnaisesti valittua jäsentä. Jäsenille on asetettu tarkat eettiset säännöt itsenäisyyden ja puolueettomuuden varmistamiseksi. EU ja sen jäsenvaltiot sekä Kanada ovat sopineet välittömästi aloittavansa jatkotyön koskien käyttäytymissääntöjä edelleen varmistukseen puolueettomuuden sekä palkkaus- ja valintatapaa koskevan jatkotyön. Yhteinen tavoite on saattaa työ päätökseen CETA:n voimaantuloon mennessä.

CETA on ensimmäinen sopimus joka sisältää valitusmekanismin, joka edesauttaa virheiden korjausta ja ensimmäisen asteen tuomioistuimen päätösten yhdenmukaisuutta.

Sekä Kanada että EU jäsenvaltioineen ovat lisäksi sitoutuneet seuraamaan kaikkien investointisääntöjen toimintaa, jotta niiden mahdollisiin vajavaisuuksiin voitaisiin puuttua ripeästi ja niitä voidaan kehittää ajan kuluessa.

Näistä syistä CETA:n katsotaan edustavan merkittävää muutosta investointisuojasääntöihin ja niiden riitojenratkaisuun. Lisäksi se luo pohjaa monenvälistä investointituomioistuinta koskevan pyrkimyksen kehittämiseksi. EU ja Kanada tulevat työskentelemään tällaisen tuomioistuimen perustamiseksi heti, kun siihen saadaan tarvittava kriittinen määrä osallistujia. Monenvälinen tuomioistuin korvaisi kahdenväliset järjestelyt, kuten CETA:ssa perustettu järjestely, ja se olisi avoinna kaikille valtioille, jotka allekirjoittavat sen perustavaa laatua olevat periaatteet.

Kestävä kehitys: työelämän normit ja ympäristö

Tulkitsevassa välineessä vahvistetaan kestävä kehityksen osalta, että kyse on osapuolia sitovista määräyksistä.

Työelämän normien osalta vahvistetaan, etteivät osapuolet voi heikentää sääntöjään kaupan tai investointien houkuttelemiseksi. Kansainvälisen työjärjestön (ILO, International Labour Organization) yleissopimusten osalta vahvistetaan osapuolten sitoumus näiden ratifiointiin ja tehokkaaseen toimeenpanoon. Kanada on ratifioinut seitsemän ILO:n keskeisestä yleissopimuksesta ja aloittanut menettelyt yleissopimuksen 98 ratifioimiseksi (Järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvottelu-oikeuden periaatteiden soveltaminen).

Tulkitsevassa välineessä vahvistetaan osapuolten sitoutuminen korkeaan ympäristönsuojelun tasoon, osapuolten oikeus säännellä ympäristöaiheissa sekä osapuolten päätös olla heikentämättä sääntöjään kaupan tai investointien houkuttelemiseksi.

Osapuolet sitoutuvat CETA:ssa metsien, kalastuksen ja vesiviljelyn kestävään hoitoon sekä yhteistyöhön kauppaan liittyvissä ympäristökysymyksissä. Esimerkkinä annetaan Pariisin ilmasopimus, jonka täytäntöönpano on EU:lle ja Kanadalle tärkeä yhteinen vastuu.

Kestävä kehityksen määräykset sisältävät erityisen tarkastelulausekkeen. Osapuolet sitoutuvat kestävä kehityksen osan määräysten aikaiseen tarkasteluun sisältäen myös

määräysten tehokkaan toimeenpanon. Osapuolet vahvistavat myös sitoutuvansa ottamaan sidosryhmät osallisiksi tukemaan sopimuksen tehokasta toimeenpanoa ja sen arviointia.

Vesi

Tulkitsevassa välineessä vahvistetaan, ettei CETA-sopimus velvoita osapuolia sallimaan veden kaupallista käyttöä. Osapuolet säilyttävät täyden oikeutensa päättää, miten käyttävät ja suojaavat vesivaransa.

Julkiset hankinnat

Tulkitsevassa välineessä on haluttu korostaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden hankintayksiköiden sekä Kanadan hankintayksiköiden oikeutta ottaa tarjouspyyntöön ehtoja, jotka koskevat ympäristö-, sosiaali- ja työllisyysperusteita. Yleensä ottaen tämä mahdollisuus on hankintayksiköillä, vaikka tästä ei olisi erityistä mainintaa CETA-sopimuksen tekstiosuudessa tai tulkintavälineessä. Näiden ehtojen tulee olla kuitenkin syrjimättömiä, eikä niiden tule muodostaa tarpeetonta estettä kansainväliselle kaupalle. Tulkitsevan välineen sisältö vastaa uuden hankintadirektiivi uudistuksen keskeisiä tavoitteita, jonka mukaan julkisten hankintojen suuren taloudellisen merkityksen vuoksi niillä on katsottu voitavan edistää merkittävästi EU:n tavoitteita, kuten ympäristönsuojelua sekä sosiaalisia ja työoikeudellisia näkökohtia.

Hyödyt pienille ja keskisuurille yrityksille

Tulkitsevassa välineessä todetaan, että CETA-sopimuksessa aikaansaadut hyödyt tukevat myös pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia päästä Kanadan tai EU:n markkinoille. Esimerkiksi tulleja poistetaan, kauppamenettelyitä sujuvoitetaan, julkisen sektorin hankintoja avataan kilpailulle provinssi- ja kuntatasolla, tuotteiden testaukseen ja sertifiointiin kohdistuvia päällekkäisyyksiä karsitaan ja palveluntarjoajien liikkumista helpotetaan.

Kanadan alkuperäiskansojen etuoikeudet

Tulkitseva väline vahvistaa sen, että CETA mahdollistaa Kanadan toimet alkuperäiskansojensa oikeuksien ja etuoikeuksien suojelemiseksi. Kanada huomioi alkuperäiskansat myös CETA:n täytäntöönpanossa.

2. Lausumat

Neuvoston pöytäkirjaan merkittiin allekirjoituspäätöksen tekemisen yhteydessä kaikkiaan 38 lausumaa. Ne ovat erottamaton osa puitteita, joissa neuvosto hyväksyi päätöksen luvan antamisesta CETA-sopimuksen allekirjoittamiseen unionin puolesta.

Toimivallan jako

Neuvosto antoi lausumia, jotka vahvistavat sen, etteivät tehdyt päätökset vaikuta toimivallan jakoon unionin ja jäsenmaiden välillä. Nämä lausumat koskevat teollis- ja tekijänoikeuksia (artiklat 20.12 ja 20.7), liikennettä ja liikennepalveluja, kestävästä kehitystä (luvut 22, 23 ja 24) ja investointisuojausta.

Lisäksi neuvosto antoi lausumia väliaikaisen soveltamisen laajuudesta. Neuvosto vahvistaa sen, että väliaikainen soveltaminen koskee ainoastaan unionin toimivaltaan kuuluvia asioita. Lausumissa todetaan lisäksi, että väliaikaista soveltamista koskeva

päätös ei vaikuta toimivallan jakoon ammattipätevyyksien vastavuoroisen tunnustamisen eikä työntekijöiden suojelun alaan kuuluvissa määräyksissä.

CETA-sekakomitean päätökset

Neuvosto ja jäsenvaltiot antoivat CETA-sekakomitean päätöksistä yhteislausuman. Siinä muistutetaan, että CETA-sekakomiteassa esitettävä unionin ja sen jäsenvaltioiden kanta on hyväksyttävä yhteisymmärryksessä, kun päätös kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Komissio antoi lausuman CETA-sekakomitean päätöksistä, joka kytkeytyy Saksan perustuslakituomioistuimen käsittelyyn. Itävalta korostaa lausumassaan jäsenvaltioiden osallistumista sekakomiteassa esitettävien unionin kantojen muodostamiseen.

Väliaikaisen soveltamisen päättymisen

Neuvosto antoi lausuman CETA-sopimuksen väliaikaisen soveltamisen päättymisestä. Väliaikaisen soveltamisen lopettamista koskevat toimet toteutetaan EU:n menettelyjen mukaisesti. Saksa ja Itävalta sekä Puola antoivat lisäksi erilliset lausumat viitaten oikeuksiinsa CETA-sopimuksen väliaikaisen soveltamisen päättämiseksi.

Investointien suoja ja investointituomioistuin

Tulkitsevan välineen lisäksi komissio ja neuvosto antoivat yhteislausuman investointien suojasta ja investointituomioistuimesta, jossa muun muassa vahvistetaan tuomarivalintojen osalta, että tuomioistuimen ja muutoksenhakutuomioistuimen kaikkien tuomareiden valinta tapahtuu EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden tarkassa valvonnassa tavoitteena taata tuomarien riippumattomuus ja puolueettomuus sekä mahdollisimman hyvä pätevyys. Yhteislausuman mukaan jäsenvaltiot nimeävät ehdokkaat eurooppalaisiksi tuomareiksi, ja jäsenvaltiot osallistuvat myös ehdokkaiden arviointiin. Jäsenvaltiot nimeävät ehdokkaita, jotka täyttävät EU:n perustamissopimuksen EU tuomioistuimen tuomareille asetetut kriteerit (SEUT 253.1). Komission tulee myös varmistaa jäsenvaltioita ja Kanadaa kuullen, että myös tuomioistuinten muiden tuomarin virkaan ehdolla olevien arvioinnissa noudatetaan tarkkuutta.

Komission ja neuvoston yhteislausumassa tuodaan edelleen esiin, että tuomarit tulee palkata pysyvin perustein ja vähitellen olisi siirryttävä kokopäiväisesti palkattuihin tuomareihin. Palkat maksavat EU ja Kanada. Heidän eettisiä vaatimuksiaan koskevat yksityiskohdat tarkennetaan mahdollisimman pian sitovassa yksityiskohtaisessa käyttäytymissäännöstössä. Käyttäytymissäännöt sisältäisivät mm. määräyksiä koskien samanaikaisten muiden ammatillisten toimien harjoittamista ja aiemmista toimista annettavia tietoja. Sääntöjen noudattamatta jättäminen olisi sanktioitu.

Lisäksi sekakomiteassa tullaan hyväksymään mahdollisimman pian lisäsääntöjä (CETA-sopimuksen 8.39 artiklan 6 kohdan mukaisesti), joiden tavoitteena on pienentää kantajina oleville luonnollisille henkilöille ja pienille ja keskisuurille yrityksille koituvaa taloudellista taakkaa.

Neuvosto myös ilmaisee yhteislausumassa tukensa Euroopan komission pyrkimykselle perustaa monenvälinen investointituomioistuin, joka korvaisi CETA-sopimuksella perustetun kahdenvälisen järjestelmän, kun CETA on vahvistettu, ja CETA-sopimuksessa määrätyn menettelyn mukaisesti.

Komission lausumat

Jotta CETA-paketti voitiin hyväksyä Belgiassa, komissio antoi useita lausumia. Nämä koskevat hormoninaudanlihan ja siitä tehtyjen tuotteiden tuottamisen ja maahantuonnin kieltoa, julkisia hankintoja, Belgian pakollista vakuutusjärjestelmää ja keskinäisiä vakuutusyhtiöitä, julkisia palveluja, muuntogeenisiä tuotteita koskevan EU:n lainsäädännön soveltamisen jatkamista sekä ilmauksen ”merkittävä liiketoiminta” merkitystä. Lisäksi neuvosto ja komissio antoivat lausuman maataloudesta CETA:n puitteissa, mikä korostaa maatalouskaupan herkkyyttä kauppaneuvotteluissa.

Komissio antoi myös lausumat maantieteellisten merkintöjen suojelusta, ennalta varautumisen periaatteen säilyttämisestä CETA-sopimuksessa ja vedestä. Komissio antoi lausuman neuvoston lisäämien oikeusperustojen sisällöstä. Sen mukaan komissio pitää neuvoston lisäämiä oikeusperustoja perusteettomina.

Belgian yksipuolinen lausuma

Belgia antoi yksipuolisen lausuman liittovaltion ja hallintoalueiden täysivaltaisuutta koskevista ehdoista sopimuksen allekirjoittamiseksi. Nämä ehdot liittyvät CETA:n ratifiointiin, investointituomioistuinjärjestelmään, sääntely-yhteistyötä koskeviin CETA-sekakomitean päätöksiin, suojalausekkeeseen, muuntogeenisiin organismeihin ja ennalta varautumisen periaatteeseen sekä maantieteellisiin alkuperänimityksiin.

Belgia toteaa lausumassaan, että jos jokin sen hallintoalueista ilmoittaa lopullisesta päätöksestään olla ratifioimatta CETA:a, liittovaltio ilmoittaa viimeistään vuoden kuluttua tästä ilmoituksesta, ettei Belgia voi ratifioida sopimusta. Belgia aikoo pyytää Euroopan unionin tuomioistuimelta lausuntoa siitä, onko investointituomioistuin EU:n perussopimusten mukainen. Osa Belgian hallintoalueista ei lausuman mukaan aio ratifioida CETA:a investointiriitojen ratkaisujärjestelmän perusteella sellaisena kuin se on olemassa CETA:n allekirjoituspäivänä.

Muut lausumat

Slovenia ja Puola antoivat laajempisisältöiset lausumat, joiden avulla maat saattoivat yhtyä konsensukseen. Slovenian lausuma koskee investointisuojaaja, toimivallan jakoa, muuntogeenisiä organismeja ja ennalta varautumisen periaatetta sekä vesivaroja. Puolan lausuma koskee toimivallan jakoa, investointien määritelmää, tuomioistuinjärjestelmää, sääntelyoikeutta, muuntogeenisiä organismeja ja sopimuksen hyötyjä.

Pöytäkirjaan lisättiin Irlannin, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Portugalin lausumat, jotka ovat vakiomuotoisia, Unkarin lausuma sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta sekä Kreikan lausuma fetan suojaamisesta alkuperänimityksenä.

Viisumivastavuoroisuus

Komissio antoi lisäksi lausuman täyden viisumivastavuoroisuuden saavuttamisesta Kanadan sekä toisaalta Bulgarian ja Romanian välillä. Bulgaria ja Romania antoivat erilliset lausumansa, joissa ne korostavat viisumivapauden tärkeyttä.

Tulkitsevan välineen oikeudellinen luonne

Neuvoston oikeudellinen yksikkö antoi lausuman, jolla se vahvistaa tulkitsevan välineen oikeudellisen luonteen. Se on Wienin yleissopimuksen mukainen viiteasiakirja, jota

käytetään CETA:n tulkinnassa. Sillä on oikeudellisia vaikutuksia ja se on luonteeltaan sitova.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Konsensus

Käsittely Euroopan parlamentissa

CETA-sopimuksen tekeminen edellyttää Euroopan parlamentin hyväksyntää.

Kansallinen valmistelu

Kauppariittinen jaosto 13.10., kirjallinen menettely 24.-28.11.2016

Eduskuntakäsittely

SuVX 7/2011 vp; SuVX 82/2011 vp; SuVP 45/2014 vp; MmVL 39/2014 vp; PeVL 32/2016 vp; SuVP 32/2016 vp; SuVP 45/2016 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Asiakirjat

13541/16 (tulkitseva väline); 13463/1/16 REV 1 (lausumat)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Mary-Anne Nojonen, UM/TUO-10, etunimi.sukunimi@formin.fi, p. 0295 351 494
 Jukka Pesola, UM/TUO-10, etunimi.sukunimi@formin.fi, p. 0295 351 029
 Maria Pohjanpalo, UM/TUO-10, etunimi.sukunimi@formin.fi, p. 0295 351 277
 Kristiina Kauppinen, UM/TUO-10, etunimi.sukunimi@formin.fi, p. 0295 351 826
 Kent Wilska, UM/TUO-10, etunimi.sukunimi@formin.fi, p. 0295 351 522
 Malena Sell, UM/TUO-10, etunimi.sukunimi@formin.fi, p. 0295 351 860
 Maarit Nikkola, UM/TUO-10, etunimi.sukunimi@formin.fi, p. 0295 351 857
 Heli Siikaluoma, UM/TUO-20, etunimi.sukunimi@formin.fi, p. 0295 351 133
 Elina Poikonen, UM/TUO-20, etunimi.sukunimi@formin.fi, p. 0295 351 992
 Annika Naskila, UM/OIK-20, etunimi.sukunimi@formin.fi, p. 0295 351 157

EUTORI-tunnus

EU/2009/0803

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	Kanada, vapaakauppa, vapaakauppasopimusneuvottelut, kauppapolitiikka UM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, TEM, TPK, TULLI, VM, VNK, YM
